

DĚJINY SVĚTOVÉHO DIVADLA

témata ke státní zkoušce po 2. ročníku (aktualizace říjen 2008)

Podmínkou je získání 8 kreditů z přednášek k tematice dějin světového divadla; zpravidla jde tedy o absolvování 4 semestrů souhrnné přehledové přednášky Dějiny světového divadla, nebo odpovídajících dílčích přednášek z oblasti dějin světového divadla

1. POČÁTKY DIVADLA, MAGIE, RITUÁL

Mimetické počátky divadla. Rituál. Divadelní prvky v epice (Epos o Gilgamešovi). Mezopotámie, Babylón, Egypt.

2. PŮVOD ŘECKÉHO DIVADLA

Řecko – kult boha Dionýsa, kult boha Apollóna, eleusínská mysteria (agrární kult bohyně Persefony a Démétér). Mytologie, Homér, Velká trojská válka. Dithyramby. Vznik tragédie a komedie.

3. ŘECKÁ TRAGÉDIE OD AISCHYLA K EURIPIDOVÍ

Aischylos, Sofokles, Euripides. Aristotelova Poetika. Prostor řeckého divadla. Scénické a herecké prostředky.

4. ŘECKÁ KOMEDIE

Stará, střední a nová attická komedie. Aristofanes, Menandros. Scénické a herecké prostředky komedie.

5. DIVADLO VE STARÉM ŘÍMĚ

Rozdíly mezi řeckým a římským divadlem. Atellánská fraška. Tragédie (Seneca) a komedie (Plautus, Terentius). Prostor římského divadla. Úpadek divadla. Byzantské divadlo.

6. ASIJSKÉ DIVADELNÍ KULTURY

Rozdíly mezi evropským a asijským divadelním systémem. Indické divadlo. Čínské divadlo. Japonské divadlo.

7. STŘEDOVĚKÉ NÁBOŽENSKÉ DIVADLO

Velikonoční a vánoční liturgické hry (tropus, officium, ludus). Mystéria. Miráky. Divadelní prostor středověkého náboženského divadla (simultánní scéna).

8. STŘEDOVĚKÉ SVĚTSKÉ DIVADLO

Jokulátoři. Alegorie a morality. Karneval; masopustní hra a fraška. Satira (sottie). Divadelní prostor středověkého světského divadla.

9. ITALSKÉ RENESANČNÍ DIVADLO

Znovuzrození antického divadla. Commedia erudita (L. Ariosto, N. Machiavelli, G. Bruno). Pastýřské hry (T. Tasso). Vznik opery. Terentiovská scéna. Architektura divadelních budov (Teatro Olimpico). Výtvarná složka divadelních představení.

10. VZNIK A ROZVOJ COMMEDIE DELL'ARTE

Princip improvizace. Libreto. Masky, typy, charaktery. Prostředky commedie dell'arte (lazzi).

11. DIVADLO V ALŽBĚTINSKÉ ANGLII

Profesionální herecké skupiny. Londýnská divadla. Dramatická tvorba (T. Kyd, Ch. Marlowe, B. Jonson, T. Dekker, G. Chapman, P. Massinger, T. Heywood, F. Beaumont a J. Fletcher, J. Ford). Anglické „masky“ (the Masks).

12. DIVADELNÍ TVORBA WILLIAMA SHAKESPEARA

Analýza dramatických děl. Interpretace Shakespearových dramát – vliv na divadlo v průběhu staletí.

13. ŠPANĚLSKÉ DIVADLO ZLATÉHO VĚKU

Žánry španělského divadla. Dramatická tvorba (M. de Cervantes, Lope de Vega, T. de Molina, P. Calderón, F. de Rojas).

14. HUMANISTICKÉ A BAROKNÍ DIVADLO V NĚMECKU

Masopustní hry. Mistři pěvci – H. Sachs. Školní divadlo. Anglické skupiny. Haupt- und Staatsaktion.

15. EVROPSKÉ DIVADLO V DOBĚ BAROKA

Řádové a dvorní divadlo. Scénografie barokního divadla. Balet. Lidové baroko. Barokní prvky v tvorbě Shakespeara, Calderóna, Molièra.

16. DIVADLO FRANCOUZSKÉHO KLASICISMU

Zásady klasicismu. Normativní poetika (N. Boileau). P. Corneille, Molière, J. Racine.

17. FRANCOUZSKÝ OSVÍCENSKÝ KLASICISMUS

Osvícenství. Od klasicismu k francouzské revoluci – Voltaire, D. Diderot, P. Marivaux, P. Beaumarchais.

18. OD COMEDIE DELL'ARTE K PRAVIDELNÉMU DRAMATICKÉMU TEXTU

C. Gozzi a C. Goldoni – spor o commedii dell'arte, tendence k pevnému textu.

19. NĚMECKÉ DIVADLO V DOBĚ OSVÍCENSTVÍ. Hnutí „STURM UND DRANG“. VÝMARSKÁ KLASIKA.

J. Chr. Gottsched, G. E. Lessing. Preromantismus. J. W. Goethe, F. Schiller.

20. DIVADLO ROMANTISMU

Teorie romantického divadla (bratří Schlegelové). Německé romantické drama (H. von Kleist, G. Büchner aj.). Program francouzských romantiků (A. Dumas-otec, V. Hugo, A. de Musset, A. de Vigny). Romantické divadlo v Anglii (G. G. Byron, P. B. Shelley); herecké osobnosti anglického divadla (D. Garrick, E. Kean, Ch. Macready). Ruské romantické divadlo (A. S. Gribojedov, A. S. Puškin, M. J. Lermontov). Polské romantické divadlo (A. Mickiewicz, J. Słowacki). Vídeňské lidové divadlo (F. Raimund, J. N. Nestroy).

21. REALISTICKÁ DIVADELNÍ TVORBA

Historický realismus v divadle Meiningenských (výprava, režie, výchova k herectví, repertoár). Realistická dramatická tvorba (H. Ibsen, G. Hauptmann, G. B. Shaw).

22. RUSKÝ REALISMUS

N. V. Gogol, A. N. Ostrovskij, A. V. Suchovo-Kobylin, A. P. Čechov, M. Gorkij. K. S. Stanislavskij a MCH(A)T – psychologický realismus.

23. DIVADELNÍ NATURALISMUS

Program naturalistického divadla (E. Zola). Paříž: Théâtre Libre (A. Antoine). Berlín: Freie Bühne (O. Brahm). Londýn: Independent Theatre (G. B. Shaw, J. T. Grein).

24. NÁSTUP MODERNÍCH DIVADELNÍCH SMĚRŮ: ANTITEZE NATURALISMU

Symbolismus, impresionismus, expresionismus, futurismus. Dramatická tvorba (M. Maeterlinck, P. Claudel, G. Hauptmann, H. Ibsen, F. Wedekind, O. Kokoschka, W. Hasenclever, G. Kaiser, A. Strindberg aj.).

25. CESTY K REFORMĚ DIVADLA

R. Wagner (teorie Gesamtkunstwerku). E. G. Craig (scénografie, režie, herectví – teorie „nadroutky“). A. Appia (scénografie, režie, herectví – spolupráce s E. Dalcrozem). Max Reinhardt (režijní eklekticismus).

26. FRANCOUZSKÉ ANTINATURALISTICKÉ DIVADLO

Théâtre d'Art (P. Fort, A. Jarry). Théâtre de l'Oeuvre (A. Lugné-Poe). Théâtre du Vieux Colombier (J. Copeau). Kartel čtyř (G. Baty, Ch. Dullin, L. Jouvet, G. Pitoëff).

27. FRANCOUZSKÁ DIVADELNÍ MODERNA

A. Jarry (premiéra Krále Ubu), G. Apollinaire. Dadaismus – curyšské a pařížské období. Surrealismus. T. Tzara, H. Ball, H. Arp, A. Breton, L. Aragon, R. Vitrac, G. Ribemont-Dessaignes ad. Fenomén kabaretu.

28. ANTONIN ARTAUD

Rituál jako zdroj inspirace. Artaudovy požadavky na proměnu divadla. Kruté divadlo, herec jako atlet srdce. Vliv Artauda na divadlo 20. století.

29. RUSKÁ DIVADELNÍ AVANTGARDA

V. E. Mejerchold – biomechanika. J. B. Vachtangov, A. J. Tairov, S. M. Ejzenštejn.

30. EPICKÉ DIVADLO

Principy a prostředky epického divadla. B. Brecht, A. Adamov, P. Claudel. E. Piscator – politické divadlo.

31. EXISTENCIALISMUS A ABSURDNÍ DIVADLO

Existencialismus (J. P. Sartre, A. Camus). Absurdní divadlo – teoretik M. Esslin. Autoři (S. Beckett, E. Ionesco, J. Tardieu, R. Pinget, A. Adamov, H. Pinter, J. Genet, S. Mrožek). Nový román.

32. AMERICKÁ DRAMATICKÁ TVORBA 20. STOLETÍ

E. O'Neill, A. Miller, T. Wilder, T. Williams, E. Albee. Vznik muzikálu – Broadway.

33. ALTERNATIVNÍ DIVADLO 2. POLOVINY 20. STOLETÍ

Living theatre. Bread and Puppets Theatre. J. Grotowski, T. Kantor. P. Brook. Odin teatret. Současné divadlo (coolness dramatika, postdramatické divadlo aj.).